

*Akademien för hälsa, vård och välfärd
Avdelningen för psykologi*

Könsskillnader utifrån sexual economics theory och sexual double standards

Leila Abusagr och Milica Božić

Kandidatuppsats i psykologi, HT16
Kurskod: PSA120
Program: Beteendevetenskapliga programmet
Handledare: Eric Hansen
Examinator: Jakob Eklund

Könsskillnader utifrån sexual economics theory och sexual double standards

Leila Abusagr och Milica Božić

Sexual economics theory (SET) innebär att kvinnor kan använda sin sexualitet som resurs mot mäns materiella och emotionella resurser. Sexual double standards (SDS) innebär att män och kvinnor uppmanar män men avråder kvinnor från casual sex. Ökad medvetenhet kan leda till att skillnader mellan råd till män respektive kvinnor undviks, vilket minskar SDS och främjar jämställdhet. Studien undersökte om SET har fäste i ett samhälle som anses jämställt. Ett tillgänglighetsurval på 125 kvinnor och 75 män gjordes vid en högskola i Mellansverige. Enkätundersökningen berörde råd om casual sex, aspekter som söks i en partner samt påståenden relaterade till SET. Män uppvisade SDS eftersom de uppmanade andra män mer än de uppmanade kvinnor till casual sex. Däremot visade kvinnor tendens till omvänd SDS gällande casual sex, vilket tyder på ojämställdhet i Sverige. I framtida studier rekommenderas specificering av person som får råd, då mätningen blir mer reliabel och resultat kan generaliseras.

Keywords: sexual economics theory, gender equality, sexual double standards, casual sex, gender differences

Inledning

En individ som köper en tröja till sig själv för ett visst pris (pengar) i ett varuhus är ett scenario som exemplifierar ett ekonomiskt utbyte. Ett ekonomiskt utbyte sker oftast direkt på plats. Då individen betalat för tröjan och varuhuset fått pengarna för den så har individen tillåtelse att lämna varuhuset med tröjan utan några omständigheter. En individ som däremot köper en tröja för att ge bort den som en gåva till någon kan ses som ett socialt utbyte. Det innebär att personen som får tröjan som gåva förväntas ge tillbaka något av lika värde till den som köpt gåvan, vanligtvis vid annat tillfälle. Det sociala utbytet kan därmed ses som mer komplext och har studerats av flera teoretiker (Blau, 1964; Emerson, 1976; Homans, 1958).

Ekonomiskt utbyte kontra socialt utbyte

Enligt Nakonezny och Denton (2008) finns det en grundläggande skillnad mellan ekonomiskt och socialt utbyte. De förklarade skillnaden "economic exchange embodies specified obligations, whereas social exchange embodies unspecified obligations" (s. 406-407). Således innebär den grundläggande skillnaden att ekonomisk utbyteteori (eng: economic exchange theory) baseras på specifika skyldigheter medan social utbyteteori (eng: social exchange theory) baseras på ospecifika skyldigheter.

Vid ekonomiskt utbyte förväntar sig samhället att människor betalar för varor eller tjänster. Detta innebär att "man får det man betalar för". Distinktionen mellan ekonomiskt och socialt utbyte är att det inte finns något exakt pris för det sociala utbytet som i det ekonomiska utbytet

(Blau, 1964). Det finns inget exakt pris för det sociala utbytet då bytets värde är svårt att skatta, det vill säga att personerna som utbyter något har individuell uppfattning om bytets värde. Trots att det finns individuella uppfattningar om bytets värde så influeras värdet bland annat av sociala förväntningar. Om du exempelvis får en gåva av någon så är de sociala förväntningarna att du bör ge tillbaka på något vis; det handlar om att ”ge och ta”. De sociala förväntningarna kan ses som ett ramverk vilket innebär att du kan ha individuella förväntningar, men det är de sociala förväntningarna som avgör om de individuella är realistiska.

Enligt Homans (1958) har dina handlingar ett visst värde för andra och vice versa; det finns en viss proportionalitet mellan dessa värden. Homans använde sig av Blaus (1955) exempel på utbyte av handlingar med värde. Blau beskrev ett scenario där utbyte sker mellan kollegor i form av konsultation inom polisen. Blau menade enligt Homans att en polis som ber en kollega om hjälp kan göra bättre ifrån sig inom arbetet. Om polisen inte ber om hjälp så minskar chansen till förbättring då polisen går miste om kollegans kunskaper. Polisen visar implicit respekt för kollegans överlägsna kunskaper och ser hjälpen som värdefull då den kan leda till förbättring av eget arbete. Erkännandet av underlägsenhet är priset som polisen får betala för att ta emot hjälp av kollegan. Kollegan som tar tid från sitt arbete för att ge hjälp får prestige i utbyte. Båda parter i konsultationen får något och båda betalar ett pris; det sker ett socialt utbyte.

Sexual economics theory (SET)

Social och ekonomisk utbyteteori tillämpas av Baumeister och Vohs (2004) på sex i heterosexuella relationer. Utifrån denna tillämpning har de skapat en teori som de kallar sexual economics theory (SET). Teorin går ut på att kvinnors sexualitet värderas högt, då kvinnor exempelvis förväntas vara trogna och avhållsamma från sex. Mäns sexualitet värderas däremot lägre då män har större sexlust än kvinnor. Män måste därför ge kvinnor något annat än sex som anses vara av värde, till exempel åtagande, uppmärksamhet eller annat som önskas av kvinnor (Baumeister & Twenge, 2002; Baumeister & Vohs, 2004).

Baumeister och Vohs (2004) applicerade ekonomiska principer på sex, det vill säga hur mycket det skall kosta för män att få tillgång till sex med kvinnor. De har beskrivit det heterosexuella samhället som en marknad där män söker sex av kvinnor genom att erbjuda annat i utbyte. De hävdade att kvinnor betraktas som säljare av sex medan män betraktas som köpare, vilket de påvisade genom att jämföra män och kvinnor inom olika områden. Prostitution är ett tydligt exempel på sexuellt utbyte då en person ger en annan person sex i utbyte mot pengar. Det är oftast kvinnor som säljer sexuella tjänster mot betalning medan män köper sexuella tjänster. Män betalar för sex eftersom de garanteras sex och inte behöver ge något annat än pengar i utbyte enligt Huysamen och Boonzaier (2015).

Priset för sex beror bland annat på hur tillgängligt sexet är (Baumeister & Vohs, 2004). De ekonomiska principerna handlar om tillgång och efterfrågan samt konkurrens mellan säljare (kvinnor) och konkurrens mellan köpare (män) på marknaden. Sex är lättillgängligt om det finns fler säljare än köpare på marknaden; priset för sex blir lågt. Sex är svårtillgängligt om det finns fler köpare än säljare på marknaden; priset för sex blir högt. Om kvinnor avstår från sex ökar värdet på deras sexuella tjänster. Om kvinnor däremot deltar i sex finns risken att värdet på de sexuella tjänsterna minskar (Baumeister & Twenge, 2002). Ett högt värde på sexuella tjänster motiverar alltså kvinnor till att avstå från sex, då det blir svårtillgängligt för män och det blir lättare för kvinnor att få tillgång till de resurser de önskar från män. En nackdel med att avstå från sex som kvinna är dock att det kan leda till att en man söker sig till andra kvinnor med motivet att få sex till ett lägre pris. Vad mannen får betala för sex beror alltså på marknadens aktuella pris för sex som baseras på antalet säljare.

Regan och Dreyers (1999) studie är en utav få som undersökt motiv till casual sex (sex för fysisk tillfredsställelse snarare än känslomässig tillfredsställelse). Studien visade att män och kvinnor hade liknande motiv till casual sex som var att de ägnat sig åt det när de varit alkoholpåverkade eller ville få utlopp för sexuell lust, det vill säga fysisk tillfredsställelse. Det fanns dock några specifika skillnader mellan män och kvinnor. Män hävdade att de haft casual sex för att undgå åtaganden (inte behöva förbinda sig till en kvinna) och för att bli omtyckt bland andra genom att visa att de kan få en kvinna i säng. Kvinnor däremot hävdade att den främsta anledningen till att de hade casual sex var att det kunde öka chansen till ett förhållande med en person.

Kvinnor utför sexuella tjänster enligt SET för att få tillgång till mäns åtagande och ekonomiska resurser (Baumeister & Vohs, 2004). Det kan därmed härledas att kvinnor letar en partner som ska förse dem med exempelvis kärlek och gåvor. Enligt Buss, Shackelford, Kirkpatrick och Larsen (2001) söker inte kvinnor en partner som är fysiskt attraktiv i lika stor utsträckning som män gör. Detta är något Alterovitz och Mendelsohn (2009) har bekräftat. Kvinnor värderar däremot egenskaper som till exempel omtänksamhet och snällhet (Buss & Barnes, 1986). Slutsatsen kan alltså dras att exempelvis män värderar sexuell attraktion medan kvinnor värderar partnerskap enligt Menkin, Robles, Wiley och Gonzaga (2015). De studier som påvisar vad män och kvinnor söker hos en partner (Alterovitz & Mendelsohns, 2009; Buss & Barnes, 1986; Menkin, Robles, Wiley & Gonzaga, 2015) stödjer till viss del tanken bakom SET om att män söker efter en kvinnas sexualitet medan kvinnor söker efter mäns emotionella och ekonomiska resurser.

Ett exempel på sexuell utbyte är uppvaktning (något som kvinnor vill ha). Uppvaktning kan ses som en process där mannen försöker övertala kvinnan till sex (Baumeister & Vohs, 2004). För att få sex kan mannen kan investera materiella och sociala resurser, till exempel gåvor eller tid med kvinnan. Vanligtvis väntar kvinnan med att ha sex med mannen tills han investerat tillräckligt. Sex är alltså något som kvinnan ger mannen, därför måste han ge henne andra resurser i utbyte. Kvinnan vill ofta ha ett kärleksfullt förhållande i utbyte mot hennes sexuella tjänster och undanhåller därför sex tills ett sådant förhållande erbjuds.

Skillnader mellan män och kvinnor återfinns även när otrohet (för att få en ny partner) studeras (Baumeister & Vohs, 2004). En kvinna som är i ett förhållande men vill få tillgång till en annan kvinnas man, då han kan erbjuda fler resurser, kan med fördel använda sig av sin sexualitet. Enligt Schmitt och Buss (2001) är det den mest effektiva strategin för en kvinna som konkurrerar om en man som redan är i ett förhållande. Vidare hävdade de att strategin om att använda sin sexualitet inte var lika effektiv för en man. Den effektiva strategin för en man var däremot att visa kvinnor vilka resurser han har, för att sedan erbjuda dem och därigenom kunna skapa ett emotionellt band. Detta visar stöd för SET, då män behöver anstränga sig mer för att få en partner. Eftersom användandet av sin sexualitet inte var lika effektivt för män som för kvinnor, visar detta på att kvinnans sexualitet värderas högre än mannens.

Kvinnans sexualitet kan betraktas som mer värdefull även när sexuell tvång studeras. Enligt Baumeister och Vohs (2004) är män mycket mer benägna att använda sig av våld och tvång än kvinnor för att få sex. Kvinnor utför också sexuell tvång, men de använder mindre våldsamt tvång. Det finns en skillnad i hur manliga och kvinnliga offer reagerar. Manliga offer som blivit utsatta för sexuell tvång rapporterar vanligtvis mycket mindre ångest och trauma än kvinnliga offer. De menade att män till skillnad från kvinnor tenderar att se tillbaka på händelsen som liten och oviktig. Manliga offer känner inte i lika stor utsträckning som kvinnliga offer att de förlorat något av värde. Därmed anses kvinnans sexualitet erhålla ett högt värde medan mannens sexualitet anses relativt värdelös. Baumeister och Vohs talade alltså för att samhället ser kvinnans sexualitet som en resurs medan mannens sexualitet inte anses vara det.

Patriarkat och Sexual double standard (SDS)

Rudman och Fetterolf (2014) har ifrågasatt SET då de menade att SET kan studeras utifrån ett historiskt perspektiv. Enligt Rudman och Fetterolf hävdade Cott (1979) och Symon (1979) att kvinnor förr i tiden använde sin sexualitet som en handelsvara för ekonomisk vinning då de var förtryckta av män och inte hade något annat att ge vid utbyten. Vidare hävdade Rudman och Fetterolf att patriarkatet låg till grund varför kvinnor använde sin sexualitet som en handelsvara. Enligt Yoon et al. (2015) betraktas patriarkat oftast utifrån ett historiskt och socialt perspektiv där patriarkat definieras som manlig dominans i en kultur, det vill säga att män har mer makt än kvinnor (Chesney-Lind, 2006; Herzog & Yahia-Younis, 2007; Hunnicutt, 2009; Moghadam, 2004). Våld mot kvinnor är ett exempel på kulturell manlig dominans; män använder sig av våld mot kvinnor för att visa övertag och makt (Hunnicutt, 2009). Ett annat exempel är att kvinnor i vissa kulturer exkluderas från att delta i politik (Herzog & Yahia-Younis, 2007).

SET förstärker patriarkat enligt Rudman och Fetterolf (2014) då SET antyder att kvinnan endast använder sin sexualitet som resurs och därmed erhåller mindre makt än mannen. De ansåg även att SET förstärker sexual double standards (SDS; dubbelmoral då män som har casual sex belönas, exempelvis får status, medan kvinnor som har casual sex straffas för det, exempelvis ses som promiskuös). Det är alltså mer accepterat för män än kvinnor att ha casual sex (Clark & Hatfield, 1989; Peterson & Hyde, 2010; Rudman, Fetterolf & Sanchez, 2013). Denna dubbelmoral existerar fortfarande, då det är män som tar initiativ till sex medan kvinnor sätter gränser för sex (Clark & Hatfield, 1989). I studier (Rudman & Fetterolf, 2014; Rudman, Fetterolf & Sanchez, 2013) har det undersökts huruvida män och kvinnor uppmanade vänner och släktingar till casual sex. Det visade sig att män uppmanade andra män till casual sex mer än de uppmanade kvinnor. En anledning till att män uppmanade andra män mer än kvinnor till casual sex var för att kvinnor inte ska få makt (Rudman & Fetterolf). Ytterligare en anledning var att män implicit stödjer sexuellt utbyte, det vill säga att de får sex genom att ge något annat i utbyte för det (Rudman & Fetterolf). Kvinnor däremot uppmanade varken män eller kvinnor till att ha casual sex och uppvisade därmed ingen SDS, vilket visade att kvinnor inte var insatta i SET enligt Rudman och Fetterolf. Kvinnor såg alltså inte sin sexualitet som en resurs. Det visade sig däremot att män uppvisade SDS och var insatta i SET, vilket enligt Rudman och Fetterolf (2014) innebar att män såg kvinnans sexualitet som en handelsvara.

Även om jämställdhet för kvinnor ökar idag så existerar patriarkala föreställningar om att män är överordnade. Män är till exempelvis överrepresenterade som chefer inom privat sektor men inte inom den offentliga sektorn (Statistiska centralbyrån, 2016). De patriarkala föreställningarna kan påverka hur en kultur ser ut (Sugarman & Frankel, 1996). Inställningar som råder i vissa kulturer till mannens respektive kvinnans sexualitet är ett exempel på detta. Enligt Clark och Hatfield (1989) är det kultur som lär män och kvinnor hur de skall uttrycka sin sexualitet. Kulturen bestämmer exempelvis hur äventyrliga eller försiktiga de skall vara med sin sexualitet, och kulturella belöningar och bestraffningar formar deras beteende. Om män är mer öppna än kvinnor med sin sexualitet beror det på att kulturen uppmanar till det beteendet.

Generellt förväntas en man ta initiativ till sex enligt Clark och Hatfield (1989), men de menade att det är otydligt hur öppen en man bör vara när han tar initiativ. De utförde ett experiment där en del var att undersöka just detta, vid två olika testtillfällen; 1978 och 1982. Personer i experimentet fick ett av följande erbjudanden: "would you go out with me tonight?", "would you come over to my apartment tonight?" eller "would you go to bed with me tonight?" (s.49). Det visade sig att kvinnor var ovilliga till att gå till sängs med män som frågade i jämförelse med män som var villiga när dem blev tillfrågade. År 1978 var 0% av kvinnor villiga att gå till sängs med en främling medan 75% av män var det. År 1982 visade det sig även att 0% av kvinnor var villiga medan 69% av män var villiga att gå till sängs med en främling.

Män var mer villiga att följa med till lägenheten och gå till sängs än att gå på dejt vid båda testtillfällen. Clark och Hatfield menade utifrån ett sociobiologiskt perspektiv att förklaringen till resultaten kunde vara att kvinnor söker kärlek och åtagande medan män söker sex. Detta ansåg Baumeister och Vohs (2004) gav stöd till SET eftersom män var mer öppna och ville ha sex medan kvinnor avstod från det erbjudande som gavs, vilket sätter kvinnor i en maktposition. De menade att detta tyder på att kvinnor är säljare och män är köpare eftersom att kvinnor begränsar tillgången till sex. Clark och Hatfield nämnde även andra eventuella förklaringar utifrån sociologisk tolkning av resultaten. En förklaring var att män utsätts för färre risker än kvinnor om de tackar ja till ett erbjudande, då de exempelvis kan försvara sig vid fysiskt våld. En annan förklaring var att det finns spår av kulturell dubbelmoral gällande sex, att män uppmanades till sex medan kvinnor uppmanades till att vara återhållsamma, vilket kan ha påverkat att kvinnorna i studien var ovilliga att tacka ja till ett erbjudande. Detta överensstämmer med Rudman och Fetterrolfs (2014) tankar kring patriarkat.

Syfte och frågeställningar

I ett jämställt samhälle bör kvinnor vara oberoende av män när det kommer till resurser som de vill åt. Nationalencyklopedin (u.å.) definierar jämställdhet enligt följande:

Jämställdhet förutsätter en jämn fördelning av makt och inflytande, samma möjligheter till ekonomiskt oberoende, lika villkor och förutsättningar i fråga om företagande, arbete, arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet, lika tillgång till utbildning och möjligheter till utveckling av personliga ambitioner, intressen och talanger, delat ansvar för hem och barn samt slutligen frihet från könsrelaterat våld.

Därmed skall inte kvinnor behöva använda sin sexualitet i ett jämställt samhälle för att exempelvis bli försedd med ekonomiska resurser från män. Det skall finnas möjligheter för kvinnor att få det de vill ha utan att behöva utnyttja sin sexualitet. Därmed bör det inte finnas några skillnader mellan män och kvinnor i huruvida de uppmanar andra till casual sex. Det är något Baumeister och Vohs (2004) även påpekat; att SET lämpar sig mindre i jämställda samhällen.

Studien syftade främst till att undersöka om SET har ett fäste i ett jämställt samhälle som Sverige. SET går ut på att kvinnor kan använda sin sexualitet som en resurs för att få annat i utbyte som de önskar från män. Enligt Baumeister och Vohs (2004) bör män uppmana kvinnor till att ha casual sex eftersom det gynnar männens roll som köpare (fler säljare (kvinnor) – större konkurrens – billigare pris). Kvinnor bör därmed avråda andra kvinnor från att ha casual sex för att hålla priset så högt som möjligt. Enligt Rudman och Fetterolf (2014) visar det på SDS då män uppmanar andra män mer än de uppmanar kvinnor till casual sex. De menade också att det visar på SDS om även kvinnor uppmanar män mer än de uppmanar andra kvinnor till casual sex. I enlighet med Rudman och Fetterrolfs studie ska denna studie framförallt undersöka vilka råd som ges till vänner och släktingar angående casual sex.

Nedan följer frågeställningar och hypoteser som undersöktes i denna studie:

1. Vilka råd ger män och kvinnor till vänner och släktingar gällande att avstå eller acceptera ett erbjudande om casual sex?

H_1 : Män tenderar att uppmana manliga vänner till casual sex i högre grad än kvinnor.

H_2 : Män tenderar att uppmana kvinnliga vänner till casual sex i högre grad än kvinnor.

H₃: Män tenderar att uppmana manliga släktingar till casual sex i högre grad än kvinnor.

H₄: Män tenderar att uppmana kvinnliga släktingar till casual sex i högre grad än kvinnor.

2. Vad är det som påverkar det råd som vänner och släktingar får angående att avstå eller acceptera ett erbjudande om casual sex?
3. Vilka aspekter söker en man respektive en kvinna hos en partner som dem har, önskar eller söker?
4. Finns det skillnad mellan kön i vilken utsträckning de håller med olika påståenden om män och kvinnor som är kopplade till SET?

Metod

Deltagare

Deltagare kontaktades genom ett tillgänglighetsurval vid en högskola i en medelstor stad i Mellansverige. Urvalet resulterade i 233 personer som tilldelades enkäter, varav 54 delades ut inom skolområdet och 179 delades ut under föreläsningar. Det var inte alla som valde att delta i studien då deltagande var frivilligt, därmed ett externt bortfall ($N = 24$). Det fanns några personer som avstod från att uppge kön, som är det centrala för studien, vilket innebär ett internt bortfall ($N = 9$).

I studien deltog 200 personer, varav 125 kvinnor och 75 män. Partiella bortfall förekom under del ett ($N = 5$), del två ($N = 26$) och del tre ($N = 7$) då deltagare inte besvarade en specifik del fullständigt. I del två förekom det fler bortfall gällande påståenden som kan ha påverkat det råd som de 174 deltagarna gav om casual sex. Deltagarnas ålder varierade mellan 18-49 år ($M = 25.24$, $SD = 5.61$) och 39.5% av deltagarna uppgav sig vara singel medan 58.5% uppgav sig att vara i ett förhållande. Gällande ekonomiska tillgångar ansåg sig de flesta erhålla medel, 67.5%. Det var 24.5% av deltagarna som ansåg sig ha låga ekonomiska tillgångar i jämförelse med de 5% som ansåg sig ha höga ekonomiska tillgångar.

Material

I denna studie framtoogs och utformades en enkät av författarna. De demografiska variablerna kön (man, kvinna, vill ej uppge), ålder (i år), relationsstatus (singel, i förhållande, vill ej uppge) och ekonomiska tillgångar (låg, medel, hög) lades till i enkätens början innan de centrala delarna i enkäten besvarades. Detta för att kunna beskriva deltagarna. Ålder och kön var dock de demografiska variabler som analyserna baserades på.

Det fanns tre centrala delar i enkäten. Den första delen i enkäten syftade till att ta reda på vad människor söker eller önskar hos en partner. Den andra delen syftade till att undersöka i vilken utsträckning människor ger råd till vänner och släktingar om att avstå eller acceptera ett erbjudande om casual sex och vad rådet kan bero på. Tredje och sista delen i enkäten syftade till att undersöka huruvida människor håller med olika påståenden om män och kvinnor som är kopplade till SET.

Del ett utgjordes av olika aspekter som en person skulle kunna finna hos en partner, dessa aspekter framtoogs av författarna. Aspekterna skapades efter att författarna inspirerats av olika beskrivande kontaktannonser som publicerats på nätet av människor som söker en eventuell

partner. Författarna tog även hänsyn till aspekter som är önskade av män och kvinnor utifrån SET. Deltagare fick under denna del kryssa för hur viktigt det är att finna varje aspekt hos en partner som dem har, önskar eller söker. Det fanns 13 olika aspekter som skattades på en femgradig skala, där 1 var ”inte viktigt” och 5 var ”våldigt viktigt”. I resultatdelen betraktades ett medelvärde under 3 för en aspekt som inte så viktig, medan en aspekt med ett medelvärde över 3 betraktades som mer viktig. Följande aspekter fanns i enkäten:

1. Fysiskt attraktiv.
2. Snäll.
3. Kan försörja sig själv.
4. Generös (gåvor, middagar, mm).
5. Ekonomiskt skuldfri.
6. Förstående.
7. Fastanställd.
8. Minst gymnasieutbildad.
9. Kärleksfull.
10. Omtänksam.
11. Har inte barn sedan tidigare.
12. Ingen/få partner sedan tidigare.
13. Icke krävande (t.ex. en partner som inte kräver ett visst beteende av dig).

I del två replikerades Rudman och Fetterolfs (2014) tillvägagångssätt som berörde råd om casual sex. Rudman och Fetterolf frågade deltagare huruvida de uppmanade vänner och släktingar av samma och motsatt kön till att acceptera eller avstå ett erbjudande om casual sex. I enkäten översatte författarna Rudman och Fetterolfs definition (s. 1440) av casual sex till svenska:

Har sex för fysisk tillfredsställelse snarare än känslomässig tillfredsställelse. Med andra ord ingår en person i sexuell aktivitet med någon som inte är en romantisk partner (dvs. en pojkvän eller flickvän) utan gör det endast av sexuell lust eller attraktion snarare än kärlek eller åtagande.

Författarna översatte även de fyra frågor som Rudman och Fetterolf (2014) frågade i sin studie till svenska. En fråga var ”skulle du råda en manlig vän till att avstå eller acceptera ett erbjudande om casual sex?”. Resterande tre frågor var likadana, men ”manlig vän” byttes ut till ”kvinnlig vän”, ”manlig släkting” och ”kvinnlig släkting”. Deltagarna fick skatta på en tiogradig skala huruvida de skulle råda respektive berörd till att avstå eller acceptera ett erbjudande om casual sex. I skalan stod 1 för ”avstå” och 10 stod för ”acceptera”. I resultatdelen betraktades ett medelvärde under 5 som att avråda, medan ett medelvärde över 5 betraktades som att ge råd till att acceptera casual sex.

Till skillnad från Rudman och Fetterolf (2014) valde författarna i denna studie att tillägga åtta olika påståenden som skulle kunna påverka det råd som respondenten gav till respektive berörd i den andra delen av enkäten. Påståenden, som skulle kunna förklara varför ett visst råd ges, framtofs av författarna. De var till viss del baserade på Regan och Dreyers (1999) studie som visade några motiv till varför människor deltar i casual sex, studien visade exempelvis att casual sex kan öka chansen till ett förhållande. Deltagare fick alltså möjligheten att skatta huruvida olika påståenden påverkade rådet de gav till vänner och släktingar men hade även möjlighet att valfritt beskriva annat som påverkade deras råd. Skattningen gjordes även här på en tiogradig skala, där 1 var ”inte alls” och 10 var ”mycket”. I resultatdelen betraktades ett påstående med ett medelvärde under 5 som ett påstående som påverkade rådet i mindre grad. Ett påstående med ett medelvärde över 5 betraktades som en faktor som påverkade rådet i högre

grad. Nedan följer de påståenden som deltagarna fick skatta med utgångspunkten att "casual sex kan leda till att min vän..." samt "casual sex kan leda till att min släkting...":

1. Blir fysiskt tillfredsställd.
2. Ökar chansen till ett förhållande med någon.
3. Blir mer erfaren.
4. Får sjukdomar.
5. Blir gravid eller gör någon annan gravid.
6. Blir populär och mer omtyckt.
7. Känner sig åtråvärd (önskad av andra).
8. Blir önskad som romantisk partner i framtiden.

Den sista delen av enkäten utgjordes av sex påståenden om män och kvinnor som är kopplade till SET av Baumeister och Vohs (2004). Respondenterna fick skatta i vilken utsträckning de höll med varje påstående på en femgradig skala, 1 (håller inte med) till 5 (håller med). I resultatdelen betraktades ett medelvärde under 3 som håller med i mindre grad, medan en aspekt med ett medelvärde över 3 betraktades som håller med i högre grad. Nedan följer de påståenden som skattades.

1. Kvinnors sexualitet har ett högre värde än mäns sexualitet.
2. Män ger mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än kvinnor för att få ha casual sex.
3. Kvinnor kräver mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än män för att ingå i casual sex.
4. Mäns sexualitet har ett högre värde än kvinnors sexualitet.
5. Kvinnor ger mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än män för att få ha casual sex.
6. Män kräver mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än kvinnor för att ingå i casual sex.

Procedur

Enkäter delades ut vid olika tillfällen på den aktuella högskolan. Vetenskapsrådets (2011) riktlinjer uppfylldes då respondenter informerades om studiens syfte, instruktioner och etiska principer. Författarna presenterade sig och därefter studiens syfte samt beskrev enkätens utformning. Deltagare fick muntlig information och skriftlig via ett bifogat missivbrev i enkäten. Informationen var att enkäten skulle ta cirka 10-20 minuter att besvara, att insamlade uppgifter skulle behandlas konfidentiellt, att obehöriga inte tar del av uppgifterna. Författarna tydliggjorde att alla respondenters svar skulle sammanställas och därmed inte studeras enskilt. Respondenterna informerades om att deltagande i undersökningen var frivilligt, att avbryta sitt deltagande var möjligt trots att de påbörjat undersökningen. I missivbrevet fanns kontaktuppgifter om deltagare önskade mer information eller hade eventuella frågor, vilket även påpekades vid muntlig information. Vid alla tillfällen då deltagare blivit informerade muntligt, tackades deltagarna för tiden de tagit till att lyssna och enkäter delades ut.

Författarna fick tag på deltagare genom att besöka föreläsningar på högskolan men även genom att tillfråga personer som befann sig inom skolområdet. Föreläsningar kunde besökas efter överenskommelse mellan författare och respektive föreläsare. Författarna kontaktade 18 olika föreläsare med en förfrågan om att göra ett besök för en enkätundersökning. Åtta föreläsare godkände detta, men på olika villkor. Några föreläsare önskade att författarna skulle informera och dela ut enkäter innan föreläsningen påbörjades och inhämta de ifyllda enkäterna när föreläsningen avslutats. Andra föreläsare önskade att författarna skulle komma innan föreläsningen avslutats för att dela ut enkäter och sedan samla in dem direkt efter att deltagare besvarat dem. Detta innebär att författarna närvarade under några tillfällen då respondenterna besvarade enkäterna. Då personer som befann sig inom skolområdet tackat ja till att delta

tilldelades de enkäter och författarna gick vidare. Författarna befann sig alltså inte på plats när personer inom skolområdet besvarade enkäter. Efter cirka 20 minuter gick författarna tillbaka till varje respondent för att samla in enkäterna och tackade för deras tid. Angående de föreläsningar som besöktes av författarna, tackades respondenter även där för sitt deltagande och engagemang när enkäterna samlades in.

Resultat

Råd om casual sex

Det var 107 kvinnor och 67 män som fyllde i enkäten angående att ge råd om casual sex till samtliga vänner och släktingar. Den första frågeställningen besvarades genom en 2 (Deltagarkön: man, kvinna) \times 2 (Mottagartyp: vän, släkting) \times 2 (Mottagarkön: man, kvinna) mixad variansanalys med deltagarkön som mellangrupsfaktor och mottagartyp samt mottagarkön som inomgruppsfaktorer. Män tenderade att uppmana andra att acceptera ett erbjudande om casual sex i högre grad ($M = 6.00$, $SD = 2.76$) än vad kvinnor gjorde ($M = 5.31$, $SD = 2.76$) men skillnaden var inte signifikant, $F(1, 172) = 2.50$, $p = .109$. Det fanns däremot en signifikant huvudeffekt av mottagartyp där vänner fick rådet att tacka ja till casual sex i högre grad ($M = 6.06$, $SD = 3.01$) än släktingar ($M = 5.26$, $SD = 2.99$), $F(1, 172) = 29.59$, $p < .001$, $\eta_p^2 = .15$. Likaså fanns det en signifikant huvudeffekt av mottagarkön där män fick rådet att tacka ja till casual sex i högre grad ($M = 5.79$, $SD = 2.85$) än kvinnor ($M = 5.52$, $SD = 3.02$), $F(1, 172) = 5.49$, $p = .020$, $\eta_p^2 = .03$. Huvudeffekten av mottagarkön kvalificerades av signifikant Deltagarkön \times Mottagarkön interaktion, $F(1, 172) = 10.71$, $p = .001$, $\eta_p^2 = .06$.

För att reda ut interaktionen genomfördes enkeleffektsanalyser av deltagarkön separat för rådet som gavs till män och kvinnor. Män uppmanade män till att acceptera ett erbjudande om casual sex i högre grad ($M = 6.33$, $SD = 2.62$) än vad kvinnor gjorde ($M = 5.26$, $SD = 2.87$), $F(1, 172) = 6.14$, $p = .014$, $\eta_p^2 = .03$. Det fanns ingen signifikant skillnad mellan mäns råd ($M = 5.68$, $SD = 2.75$) och kvinnors råd ($M = 5.36$, $SD = 3.05$) till kvinnor, $F(1, 172) = 0.47$, $p = .493$, $\eta_p^2 = .003$.

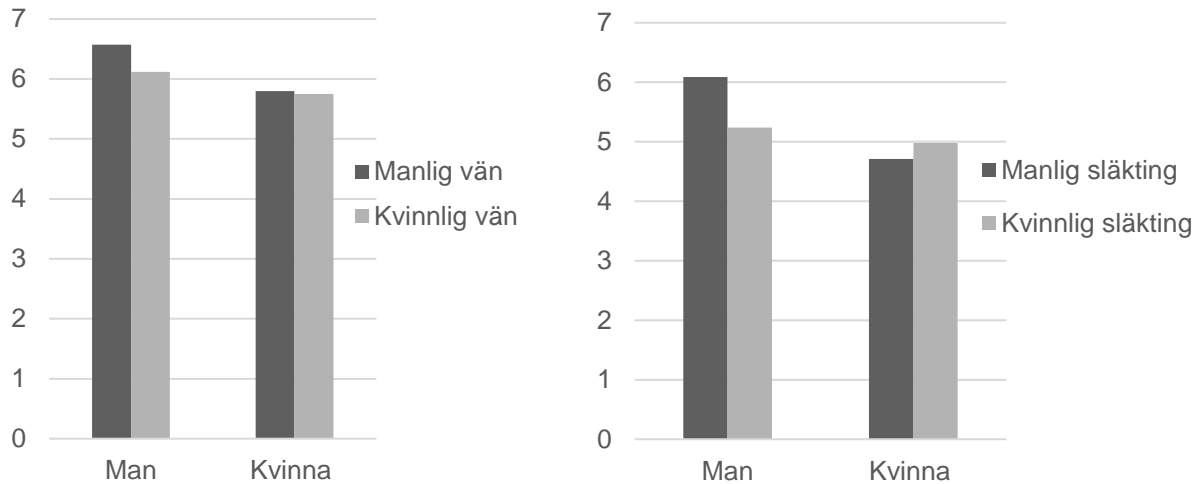
Den mixade 2 \times 2 \times 2 variansanalysen visade även en signifikant trevägsinteraktion, $F(1, 172) = 8.92$, $p = .003$, $\eta_p^2 = .05$ (se Figur 1). För att reda ut trevägsinteraktionen genomfördes Deltagarkön \times Mottagarkön enkeleffektsanalyser separat för vänner och släktingar.

Resultatet visade att manliga vänner uppmanades till att acceptera ett erbjudande i högre grad ($M = 6.10$, $SD = 2.98$) än kvinnliga vänner ($M = 5.89$, $SD = 3.09$), $F(1, 172) = 4.11$, $p = .044$, $\eta_p^2 = .02$. Inga andra effekter var signifikanta angående vänner. Därmed fanns inget stöd för hypotes 1 och 2, eftersom män och kvinnor inte skiljde sig signifikant åt när de gav råd till manliga respektive kvinnliga vänner.

När det handlade om råd till släktingar fanns det en marginell tendens till signifikans där män uppmanade släktingar i högre grad ($M = 5.67$, $SD = 4.70$) än vad kvinnor gjorde ($M = 4.85$, $SD = 3.72$), $F(1, 172) = 3.25$, $p = .073$. Det fanns en signifikant huvudeffekt av mottagarkön där manliga släktingar uppmanades att tacka ja till casual sex i högre grad ($M = 5.24$, $SD = 3.00$) än kvinnliga släktingar ($M = 5.08$, $SD = 3.14$), $F(1, 172) = 4.48$, $p = .036$, $\eta_p^2 = .03$. Det fanns även en signifikant interaktion mellan deltagarkön och mottagarkön, $F(1, 172) = 16.77$, $p < .001$, $\eta_p^2 = .09$.

Eftersom interaktionen var signifikant gjordes effektanalyser av deltagarkön separat för manliga och kvinnliga släktingar. Män uppmanade manliga släktingar till att acceptera ett

erbjudande i högre grad ($M = 6.09$, $SD = 2.76$) än vad kvinnor gjorde ($M = 4.71$, $SD = 3.04$), $F(1, 172) = 9.10$, $p = .003$, $\eta_p^2 = .05$. Däremot fanns det ingen skillnad mellan mäns råd ($M = 5.24$, $SD = 2.96$) och kvinnors råd ($M = 4.98$, $SD = 3.26$) till en kvinnlig släkting, $F(1, 172) = 0.28$, $p = .600$. Resultaten visade stöd för hypotes 3, då män tenderade att uppmana manliga släktingar mer än vad kvinnor gjorde. Däremot fanns inget stöd för hypotes 4 eftersom det inte fanns en signifikant skillnad mellan män och kvinnors råd till en kvinnlig släkting.

Figur 1. Stapeldiagram för Deltagarkön \times Mottagartyp \times Mottagarkön interaktionen angående män och kvinnors råd till manliga och kvinnliga vänner och släktingar om att avstå eller acceptera ett erbjudande om casual sex.

Sammanfattningsvis visar dessa analyser att män och kvinnor gav liknande råd till vänner men olika gällande släktingar (se Tabell 1). Generellt tenderade både män och kvinnor att uppmana vänner till casual sex. Både män och kvinnor uppmanade manliga vänner i högre grad att acceptera ett erbjudande om casual sex än de uppmanade kvinnliga vänner. Män gav även manliga och kvinnliga släktingar rådet att acceptera ett erbjudande om casual sex, men de uppmanade manliga släktingar något mer än kvinnliga släktingar. Kvinnor tenderade däremot att avråda både manliga släktingar och kvinnliga släktingar från att acceptera ett erbjudande om casual sex. De avrådde dock män i större utsträckning än kvinnor till att avstå.

Tabell 1

Medelvärden och standardavvikelser för män och kvinnor gällande råd om casual sex

	Man		Kvinna		Total	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Råd till manlig vän	6.57 _a	2.73	5.80 _a	3.10	6.10	2.98
Råd till kvinnlig vän	6.12 _a	2.81	5.75 _a	3.26	5.89	3.10
Råd till manlig släkting	6.09 _a	2.76	4.71 _b	3.04	5.24	3.00
Råd till kvinnlig släkting	5.24 _a	2.96	4.98 _a	3.26	5.08	3.14

Not. Råd om att avstå eller acceptera ett erbjudande casual sex (skala 1-10). Det finns en signifikant skillnad mellan män och kvinnor på .05 nivå eller lägre då nedsänkta bokstäver inom en rad skiljer sig åt.

N: 67 män, 107 kvinnor.

Vad som påverkar råd om casual sex

Det kan finnas olika förklaringar till varför en person ger ett visst råd i fråga om att avstå eller acceptera ett erbjudande om casual sex till respektive vänner och släktingar vilket speglar den andra frågeställningen. I enkäten fanns därför åtta olika påståenden som skulle kunna förklara vad som påverkar ett råd som gavs, men även en öppen fråga fanns utifall det var något annat som påverkade rådet.

Det var 23 personer som kommenterade under den öppna frågan om annat som påverkade råd de gav. Det visades att rådet grundades bland annat på relation till personen som frågar om råd, om skydd används och situation (t.ex. om den som erbjuder och den som blir tillfrågad har samma avsikter). Vidare besvarades frågeställningen efter att fyra hierarkiska multipla linjära regressionsanalyser genomfördes. I det första steget lades ålder och kön in som prediktorer för vad som påverkar ett råd. I det andra steget lades åtta olika påståenden in som prediktorer som kan tänkas påverka rådet.

Regression för manlig vän. Den slutliga estimerade modellen för vad som påverkar råd till en manlig vän (Tabell 2) var signifikant, $F(10, 158) = 16.94$, $p < .001$, vilket förklarade 52% av variansen. Ingen av de demografiska variablerna som matades in i steg 1 visade på signifikans. När de åtta påståendena lades in i steg 2 var den ytterligare förklarade variansen 50% signifikant, $p < .001$. Utav de åtta påståendena visade sig endast två av dem vara signifikanta, ”blir fysiskt tillfredsställd” ($p < .001$) och ”känner sig åtråvärd (önskad av andra)” ($p < .01$).

Tabell 2

Regressionsanalys för vad som påverkar råd till manlig vän

Variabel	Steg 1		Steg 2	
	<i>b</i> *	<i>SE</i>	<i>b</i> *	<i>SE</i>
Steg 1:				
Kön	-.77	.47	-.30	.35
Ålder	-.02	.04	-.01	.03
Steg 2:				
Blir fysiskt tillfredsställd			.41**	.07
Ökar chansen till ett förhållande med någon			.14	.08
Blir mer erfaren			.14	.07
Får sjukdomar			-.13	.10
Blir gravid eller gör någon annan gravid			-.04	.10
Blir populär och mer omtyckt			-.11	.10
Känner sig åtråvärd (önskad av andra)			.23*	.08
Blir oönskad som romantisk partner i framtiden			-.11	.07
<i>F</i>		1.36		16.94**
<i>R</i> ²		.02		.52
ΔR^2				.50**

Not. $N = 169$. df (Steg 1) = 2, 166; df (Steg 2) = 8, 158.

* $p < .01$, ** $p < .001$

**b*: standardiserad beta.

Regression för kvinnlig vän. Den slutliga estimerade modellen för vad som påverkar råd till en kvinnlig vän (Tabell 3) var signifikant, $F(10, 160) = 18.07$, $p < .001$, vilket förklarade 53% av variansen. Ingen av de demografiska variablerna som matades in i steg 1 visade på signifikans. När de åtta påståendena lades in i steg 2 var den ytterligare förklarade variansen 52%, $p < .001$. Utav de åtta påståendena visade sig tre av dem vara signifikanta, ”blir fysiskt tillfredsställd” ($p < .001$), ”ökar chansen till förhållande med någon” ($p < .01$) och ”känner sig åtråvärd (önskad av andra)” ($p < .05$).

Tabell 3

Regressionsanalys för vad som påverkar råd till kvinnlig vän

Variabel	Steg 1		Steg 2	
	<i>b</i> *	<i>SE</i>	<i>b</i> *	<i>SE</i>
Steg 1:				
Kön	-.43	.49	.15	.36
Ålder	.02	.04	.01	.03
Steg 2:				
Blir fysiskt tillfredsställd			.52***	.07
Ökar chansen till ett förhållande med någon			.21**	.07
Blir mer erfaren			.10	.07
Får sjukdomar			-.10	.13
Blir gravid eller gör någon annan gravid			.04	.13
Blir populär och mer omtyckt			-.17	.10
Känner sig åtråvärd (önskad av andra)			.17*	.08
Blir oönskad som romantisk partner i framtiden			-.10	.07
<i>F</i>		.53		18.07***
<i>R</i> ²		.01		.53
ΔR^2				.52***

Not. $N = 171$. df (Steg 1) = 2, 168; df (Steg 2) = 8, 160.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

**b*: standardiserad beta.

Regression för manlig släkting. Den slutliga estimerade modellen för vad som påverkar råd till en manlig släkting (Tabell 4) var signifikant, $F(10, 158) = 18.91$, $p < .001$, vilket förklarade 55% av variansen. De demografiska variablerna som matades in i steg 1 visade på signifikans, $p < .05$. Kön var den variabel i steg 1 som visade på signifikans ($p < .01$) vilket förklarade 5% av variansen. När de åtta påståendena lades in i steg 2 var den ytterligare förklarade variansen 50%, $p < .001$. Utav de åtta påståendena visade sig tre av dem vara signifikanta, ”blir fysiskt tillfredsställd” ($p < .001$), ”ökar chansen till förhållande med någon” ($p < .01$) och ”känner sig åtråvärd (önskad av andra)” ($p < .05$).

Tabell 4
Regressionsanalys för vad som påverkar råd till manlig släkting

Variabel	Steg 1		Steg 2	
	<i>b</i> *	<i>SE</i>	<i>b</i> *	<i>SE</i>
Steg 1:				
Kön	-1.30**	.47	-.56	.35
Ålder	.02	.04	.01	.03
Steg 2:				
Blir fysiskt tillfredsställd			.34***	.07
Ökar chansen till ett förhållande med någon			.23**	.07
Blir mer erfaren			.11	.07
Får sjukdomar			-.04	.12
Blir gravid eller gör någon annan gravid			-.12	.12
Blir populär och mer omtyckt			-.14	.10
Känner sig åtråvärd (önskad av andra)			.27**	.08
Blir oönskad som romantisk partner i framtiden			-.11	.07
<i>F</i>	4.15*		18.91***	
<i>R</i> ²	.05		.55	
ΔR^2			.50***	

Not. $N = 169$. df (Steg 1) = 2, 166; df (Steg 2) = 8, 158.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

**b*: standardiserad beta.

Regression för kvinnlig släkting. Den slutliga estimerade modellen för vad som påverkar råd till en kvinnlig släkting (Tabell 5) visade även på statistisk signifikans, $F(10, 157) = 17.88$, $p < .001$, vilket förklarade 53.2% av variansen. Ingen av de demografiska variablerna som matades in i steg 1 visade på signifikans. När de åtta påståendena lades in i steg 2 var den ytterligare förklarade variansen 52.8% signifikant, $p < .001$. Utav de åtta påståendena visade sig tre av dem vara signifikanta, ”blir fysiskt tillfredsställd” ($p < .001$), ”ökar chansen till förhållande med någon” ($p < .001$) och ”känner sig åtråvärd (önskad av andra)” ($p < .01$).

Tabell 5

Regressionsanalys för vad som påverkar råd till kvinnlig släkting

Variabel	Steg 1		Steg 2	
	<i>b</i> *	<i>SE</i>	<i>b</i> *	<i>SE</i>
Steg 1:				
Kön	-.14	.50	.48	.36
Ålder	.03	.04	.03	.03
Steg 2:				
Blir fysiskt tillfredsställd			.42**	.08
Ökar chansen till ett förhållande med någon			.30**	.07
Blir mer erfaren			-.002	.07
Får sjukdomar			.003	.10
Blir gravid eller gör någon annan gravid			-.08	.11
Blir populär och mer omtyckt			-.07	.10
Känner sig åtråvärd (önskad av andra)			.25*	.09
Blir oönskad som romantisk partner i framtiden			-.10	.08
<i>F</i>	.38		17.88**	
<i>R</i> ²	.005		.532	
ΔR^2			.528**	

Not. *N* = 168. *df* (Steg 1) = 2, 165; *df* (Steg 2) = 8, 157.

p* < .01, *p* < .001

**b*: standardiserad beta.

Aspekter som eftersträvas hos en partner

En serie av oberoende t-test utfördes för att besvara den tredje frågeställningen om vilka aspekter män respektive kvinnor söker hos en partner. Aspekterna skattades på en femgradig skala, desto högre värde en aspekt visar, desto mer viktig är den. En Bonferroni korrektion användes för att minska risken för kumulativ Typ I fel. Eftersom det fanns 13 aspekter som testades ansågs en aspekt signifikant om *p* < .004.

Tabell 6 visar resultat för de 13 aspekter som undersöktes. Åtta utav aspekterna var signifikanta, generellt värderade kvinnor dessa aspekter något högre än vad män gjorde. Att hitta en partner som är generös var inte så viktigt för män (*M* = 2.62, *SD* = 1.10) men det var viktigt för kvinnor (*M* = 3.09, *SD* = 0.95) och skillnaden var signifikant. Gällande att hitta en partner som är fastanställd så visade det sig även här inte vara så viktigt för män (*M* = 1.99, *SD* = 1.04), för kvinnor lutade det däremot till att vara viktigt (*M* = 2.83, *SD* = 1.27) att hitta en fastanställd partner.

Tabell 6

Medelvärden och standardavvikelser för aspekter som män och kvinnor söker hos en partner

Variabel	Män (N = 71)		Kvinnor (N = 124)		<i>t</i>	<i>p</i>	<i>d</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>			
Fysiskt attraktiv	3.80	0.62	3.62	0.77	1.79	.075	0.26
Snäll	4.25	0.75	4.66	0.60	-4.17	< .001*	-0.60
Kan försörja sig själv	3.66	0.98	4.30	0.81	-4.63	< .001*	-0.71
Generös (gåvor, middagar, osv)	2.62	1.10	3.09	0.95	-3.01	.003*	-0.46
Ekonomiskt skuldfri	3.11	1.25	3.79	1.15	-3.84	< .001*	-0.57
Förstående	4.32	0.67	4.69	0.53	-3.99	< .001*	-0.61
Fastanställd	1.99	1.04	2.83	1.27	-5.05	< .001*	-0.72
Minst gymnasieutbildad	3.42	1.44	3.44	1.35	-0.06	.950	-0.01
Kärleksfull	4.39	0.64	4.73	0.54	-3.75	< .001*	-0.57
Omtänksam	4.37	0.68	4.81	0.44	-4.90	< .001*	-0.77
Har inte barn sedan tidigare	3.37	1.49	3.17	1.44	0.91	.364	0.14
Ingen/få partner sedan tidigare	2.00	1.08	1.88	1.18	0.71	.479	0.11
Icke krävande (t.ex. en partner som inte kräver ett visst beteende av dig)	3.51	1.08	3.83	0.96	-2.16	.032	-0.31

Not. Önskvärda aspekter (skala 1-5).

*Signifikant enligt Bonferroni, $p < .004$

Påståenden kopplade till SET

Det var 72 män och 121 kvinnor som besvarade den sista delen angående i vilken grad de håller med om olika påståenden om män och kvinnor. Den sista frågeställningen i studien kunde därmed besvaras när tre 2 (Deltagarkön: man, kvinna) \times 2 (Påstående: om män, om kvinnor) mixade variansanalyser genomfördes med deltagarkön som mellangrupsfaktor och påstående som inomgrupsfaktor.

Den första analysen gjordes för påståendena ”kvinnors sexualitet har ett högre värde än mäns sexualitet” och ”mäns sexualitet har ett högre värde än kvinnors sexualitet”. Det fanns en signifikant huvudeffekt av påstående där deltagare höll med om att ”kvinnors sexualitet har ett högre värde än mäns sexualitet” i högre grad ($M = 1.98$, $SD = 1.43$) än att ”mäns sexualitet har ett högre värde än kvinnors sexualitet” ($M = 1.60$, $SD = 1.04$), $F(1, 191) = 17.11$, $p < .001$, $\eta_p^2 = .08$. Det fanns däremot ingen signifikant huvudeffekt av deltagarkön och heller ingen signifikant interaktion mellan påstående och deltagarkön.

Andra analysen gjordes för påståendena ”kvinnor kräver mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än män för att ingå i casual sex” och ”män kräver mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än kvinnor för att ingå i casual sex” efter deltagarkön. Resultatet av analysen visade inte på någon signifikant huvudeffekt av deltagarkön. Däremot fanns en signifikant huvudeffekt av påstående där deltagare höll med om att ”kvinnor kräver mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än män för att ingå i casual sex” i högre grad ($M = 2.80$, $SD = 1.43$) än påståendet om män ($M = 1.61$, $SD = 1.04$), $F(1, 191) = 102.46$, $p < .001$, $\eta_p^2 = .35$. Det fanns även en signifikant interaktionseffekt mellan deltagarkön och påstående, $F(1, 191) = 6.83$, $p = .010$, $\eta_p^2 = .04$.

Enkeleffektsanalyser av deltagarkön separat för påstående om män och kvinnor gjordes för att reda ut interaktionen. Män skattade påståendet om kvinnor ($M = 2.93$, $SD = 1.47$) något högre än vad kvinnor gjorde ($M = 2.67$, $SD = 1.33$) men skillnaden var inte signifikant, $F(1, 191) = 1.61$, $p = .206$. Det fanns dock en signifikant skillnad mellan män och kvinnor när de skattade påstående om män, $F(1, 191) = 5.64$, $p = .019$, $\eta_p^2 = .03$. Kvinnor skattade påstående om män ($M = 1.79$, $SD = 1.13$) högre än vad män skattade ($M = 1.43$, $SD = 0.75$). Påståendena om kvinnor och män skiljde sig i större utsträckning för män i jämförelse med kvinnor.

Den tredje analysen gjordes efter deltagarkön för påståendena ”män ger mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än kvinnor för att få ha casual sex” samt ”kvinnor ger mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än män för att få ha casual sex”. Resultatet visade ingen signifikant huvudeffekt av deltagarkön. Däremot fanns en signifikant huvudeffekt av påstående där män och kvinnor höll med om att ”män ger mer (t.ex. uppmärksamhet, gåvor) än kvinnor för att få ha casual sex” ($M = 3.21$, $SD = 1.46$) i högre grad än påstående om kvinnor ($M = 1.66$, $SD = 0.86$), $F(1, 191) = 190.84$, $p < .001$, $\eta_p^2 = .50$. En signifikant interaktionseffekt hittades även mellan deltagarkön och påstående, $F(1, 191) = 6.44$, $p = .012$, $\eta_p^2 = .03$.

En enkeleffektsanalys av vem som ger mer gjordes separat för män och kvinnor. Män skattade påståendet om män i högre grad ($M = 3.39$, $SD = 1.43$) än de skattade påståendet om kvinnor ($M = 1.56$, $SD = 0.69$), $F(1, 71) = 101.07$, $p < .001$, $\eta_p^2 = .59$. Kvinnor skattade också påståendet om män i högre grad ($M = 3.02$, $SD = 1.40$) än påståendet om kvinnor ($M = 1.76$, $SD = 0.91$), $F(1, 120) = 88.09$, $p < .001$, $\eta_p^2 = .42$. Påståendena om män och kvinnor skiljde sig i större utsträckning för män i jämförelse med kvinnor.

Diskussion

I studien undersöktes om SET har ett fäste i ett jämställt samhälle. Detta gjordes genom att undersöka hur män och kvinnor uppmanar vänner och släktingar till att acceptera ett erbjudande om casual sex samt hur det kommer sig. Det undersöktes även vad män och kvinnor önskar i en partner för att ta reda på om det är som SET förespråkar, det vill säga att kvinnor önskar ekonomiska och emotionella resurser medan män söker sig främst till kvinnors utseende och emotionella resurser. Vidare undersöktes hur män och kvinnor håller med om påståenden som är direkt kopplade till SET.

Resultaten angående den första frågeställningen visar stöd för hypotes 3, att män uppmanar manliga släktingar till casual sex mer än vad kvinnor gör. Det fanns dock inget stöd för hypoteserna 1, 2 och 4, om att män uppmanar vänner och kvinnliga släktingar till casual sex signifikant mer än vad kvinnor gör. I USA, där tidigare studier genomförts, finns spår av patriarkala föreställningar vilket speglar resultat som framkommit i tidigare studier (Rudman, Fetterolf & Sanchez, 2013; Rudman & Fetterolf, 2014) som hypoteserna baserats på. Förklaring till varför hypoteserna 1, 2 och 4 i denna studie inte stöds kan vara att det råder mer jämställdhet i Sverige eftersom män och kvinnor gav liknande råd. Förklaring till att hypotes 3 stöds kan vara att män och kvinnor haft olika manliga släktingar i åtanke då de besvarade enkäten vilket resulterade i att det fanns en signifikant skillnad mellan män och kvinnors råd.

Med hänsyn till medelvärden och gränsvärdet 5, uppmanade män samtliga vänner och släktingar till casual sex men vänner uppmanades i högre grad. Män tenderade dock att uppmana andra män mer än de uppmanade kvinnor till casual sex. Kvinnor däremot tenderade att uppmana andra kvinnor något mer än de uppmanade män till casual sex. Kvinnor uppmanade vänner medan de avrådde släktingar. När kvinnor uppmanade vänner så uppmanades män något mer än andra kvinnor, när det gällde släktingar så uppmanade kvinnor sina kvinnliga släktingar mer än manliga släktingar. I Rudman, Fetterolf och Sanchez (2013) visades att kvinnor tenderade att avråda samtliga vänner och släktingar. Studien visade också att män uppmanade deras manliga vänner medan de avrådde kvinnliga vänner samt respektive släktingar, med hänsyn till gränsvärdet 5.

Rudman, Fetterolf och Sanchez (2013) diskuterade eventuella förklaringar varför män uppmanade manliga vänner men avrådde resterande grupper. De menade att oönskade graviditeter eller sexuellt överförbara sjukdomar skulle kunna förklara varför män avrådde alla grupper förutom manliga vänner. Resultaten i denna studie visade dock att män uppmanade respektive vänner och släktingar. Det visade sig inte vara signifikant att män tog hänsyn till sexuellt överförbara sjukdomar eller graviditeter. Snarare visade det sig att de tog hänsyn till att samtliga vänner och släktingar kan känna sig åtråvärda och fysiskt tillfredsställda genom att ha casual sex. Utöver detta så togs det särskild hänsyn till att det kan leda till ett förhållande för kvinnliga vänner och släktingar. Kvinnor, likt som män i denna studie, tog hänsyn till samtliga förklaringar gällande råd till vänner och släktingar.

Resultat från denna studie visade, likt Rudman, Fetterolf och Sanchez (2013) studie, att män generellt gjorde skillnad på råd de gav till andra män och kvinnor gällande casual sex. De uppmanade andra män mer än de uppmanade kvinnor till casual sex. Resultatet tyder därmed på att män uppvisar SDS. Kvinnor däremot gjorde ingen signifikant skillnad i de råd som gavs till män och kvinnor i denna studie. Kvinnor uppmanade dock andra kvinnor något mer än de uppmanade män, vilket tyder på att kvinnor uppvisar en tendens till omvänd SDS.

De aspekter män respektive kvinnor eftertraktar i en partner visar delvis stöd till SET (Baumeister & Vohs, 2004). Analyser som besvarade den tredje frågeställningen visade att män bland annat värderar aspekter som fysiskt attraktiv, kärleksfull och förstående hos en partner. Kvinnor värderar en partner som bland annat kan försörja sig själv, är fastanställd, snäll, generös, ekonomiskt skuldfri, kärleksfull och omtänksam. En man som inte värderar en

fastanställd partner i lika stor utsträckning som en kvinna, visar på att en man inte behöver förlita sig på sin partner och därmed förväntar sig inte att få något materiellt i utbyte. En kvinna som värderar en generös partner, mer än vad en man gör, visar tydligt att kvinnan förväntar sig en partner som kan förse med materiella resurser. Både kvinnor och män värderar en kärleksfull partner, i enlighet med SET kan män betraktas söka en kärleksfull partner för att få tillgång till kvinnans sexualitet medan kvinnan vill få ett emotionellt band till en partner. Något som talar mot SET gällande aspekter som undersöktes var att män i denna studie ansåg, mer än kvinnor, att det är viktigt med en partner som inte har barn sedan tidigare. Enligt SET bör snarare kvinnor vara emot en partner som har barn sedan tidigare i högre grad än män, då en man med barn hotar kvinnans möjlighet till fler resurser då mannens resurser måste fördelas mellan kvinnan och barnet/barnets mor.

Den sista frågeställningen besvarades med hjälp av tre stycken 2×2 mixade variansanalyser. Analyserna visade att både män och kvinnor håller med om att män ger mer än kvinnor för att få ha casual sex, skattningarna låg över det neutrala gränsvärdet 3. Kvinnor och män tenderar även att luta mot att hålla med om att kvinnor kräver mer än män för att ingå i casual sex. Angående påståendena om sexualitet visade resultaten att kvinnors sexualitet har ett högre värde än mäns sexualitet, trots att skattningarna ligger inom området för att inte hålla med påståendet. Dessa resultat visar stöd till Baumeister och Vohs (2004) teori om att kvinnan kan kräva samt få mer av mannen än vice versa. Genom att avstå från casual sex som kvinna, så kan hon kräva mer utav mannen och mannen får därför ge mer till kvinnan för att få tillgång till hennes sexuella tjänster. Kvinnan kan exempelvis kräva att mannen förser henne med gåvor och uppvaktar henne på andra vis tills hon känner sig tillfredsställd och då går med på att ha casual sex. Detta tyder även att kvinnans sexualitet värderas högre i enlighet med Baumeister och Vohs teori då mannen är den som får anstränga sig mer än kvinnan för att få tillgång till sex.

Styrkor och svagheter

Denna studie har både styrkor och svagheter. Studiens styrkor är att aspekter som önskas hos en partner samt påståenden direkt kopplade till SET undersöks utöver vilka råd som ges angående casual sex. Det tydliggör än mer om SET har ett fäste eller inte i ett jämställt samhälle som Sverige. En annan styrka med denna studie är urvalet, det var många som deltog i studien vilket innebär att resultaten anses mer reliabla. Ytterligare en styrka med studien är att den ger underlag för framtida forskning, då det finns få studier som testat SET. De översättningar som gjordes i denna studie, från engelska till svenska, anses även valida då en engelsk- och svensktalande person jämförde översättningar med originaltexter och därefter instämde att översättningarna var korrekta.

En brist med denna studie är att författarna inte kunde fastställa deltagares sexuella läggning då det inte fanns något underlag för detta. Författarna har alltså i denna studie antagit att män söker en kvinnlig partner och vice versa då de analyserade vad män respektive kvinnor söker hos en partner. Med det menas att författarna i denna studie antagit att deltagare haft heterosexuell läggning trots möjligheten att deltagare haft annan sexuell läggning, exempel homosexuell läggning eller bisexuell läggning. Valet att inte ställa frågan om heterosexuell läggning i enkäten gjordes med hänsyn till etiska principer, eftersom det kan anses som känsliga uppgifter att efterfråga av deltagare. En annan brist, som några kommenterade i enkäten, är att manlig och kvinnlig vän samt manlig och kvinnlig släkting inte specificerades tillräckligt. Med detta menas att det skulle underlätta om det är en specifik person som deltagare har i åtanke, exempelvis en manlig eller kvinnlig barndomsvän och en manlig eller kvinnlig kusin. En specifik person i åtanke genererar i resultat som kan generaliseras mer än de nuvarande resultaten, då deltagare troligtvis haft olika personer i åtanke när de besvarade enkäten.

Ytterligare en brist var att enkäten uppfattades av deltagare som lång, detta kan ha påverkat huruvida noggrant de besvarat enkäten. Förslag till framtida studier blir därmed att fråga om sexuell läggning i enkäten samt specificera person som får ett råd men även att eventuellt tilldela kompensation till deltagare. I denna studie var majoriteten av deltagare högskolestuderande, för att motivera dem till att genomföra enkätundersökningen så noggrant som möjligt skulle kurspoäng kunna erbjudas precis som i Regan och Dreyers (1999) studie.

Slutsatser

SET lämpar sig mer eller mindre i alla samhällen, men lämpar sig bättre i mindre jämställda samhällen enligt Baumeister och Vohs (2004). De hävdar att det finns människor som förnekar SET och de menar vidare att det inte är konstigt om män och kvinnor gör det. De menar att SET kan fördärva känslan av romantik om män och kvinnor skulle erkänna teorin och det skulle kunna vara en förklaring av förnekelsen. Det skulle exempelvis inte vara lika intressant att leta en partner om det ständigt finns tankar om ekonomiska principer som måste uppfyllas.

Sammanfattningsvis talar denna studie för att det finns strukturer i Sverige som påvisar existens av SET även om det är något varken män eller kvinnor vill stå för. Trots att Sverige anses som relativt jämställt så behövs en ökad medvetenhet om SET då teorin är relativt okänd och utforskad. Genom att öka människors medvetenhet om SET kan normer om män och kvinnors sexualitet ifrågasättas och förändras. Medvetenhet kan även leda till att män och kvinnor undviker att göra skillnad mellan råd de ger till män och kvinnor gällande casual sex, vilket leder till minskad SDS och ökad jämställdhet.

Referenser

- Alterovitz, S. S., & Mendelsohn, G. A. (2009). Partner preferences across the life span: Online dating by older adults. *Psychology and Aging, 24*, 513-517. doi: 10.1037/2160-4134.1.S.89
- Baumeister, R.F., & Twenge, J.M. (2002). Cultural suppression of female sexuality. *Review of General Psychology, 6*, 166-203. doi: 10.1037//1089-2680.6.2.166
- Baumeister, R.F., & Vohs, K.D. (2004). Sexual economics: Sex as female resource for social exchange in heterosexual interactions. *Personality and Social Psychology Review, 8*, 339-363. doi: 10.1207/s15327957pspr0804_2
- Blau, P.M. (1964). Justice in social exchange. *Sociological Inquiry, 34*, 193-206.
- Buss, D. M., & Barnes, M. (1986). Preferences in human mate selection. *Journal of Personality and Social Psychology, 50*, 559-570. doi: 10.1037/0022-3514.50.3.559
- Buss, D. M., Shackelford, T. K., Kirkpatrick, L. A., & Larsen, R. J. (2001). A half century of mate preferences: The cultural evolution of values. *Journal of Marriage and Family, 63*, 491-503. doi: 10.1111/j.1741-3737.2001.00491.x
- Chesney-Lind, M. (2006). Patriarchy, crime, and justice: Feminist criminology era of backlash. *Feminist Criminology, 1*, 6–26. doi: 10.1177/1557085105282893
- Clark, R. D., & Hatfield, E. (1989). Gender differences in receptivity to sexual offers. *Journal of Psychology and Human Sexuality, 2*, 39–55. doi: 10.1300/J056v02n01_04
- Emerson, R. M. (1976). Social exchange theory. *Annual Review of Sociology, 2*, 335-362.
- Herzog, H., & Yahia-Younis, T. (2007). Men's bargaining with patriarchy: The case of primaries within Hamulas in Palestinian Arab communities in Israel. *Gender & Society, 21*, 579-602. doi: 10.1177/0891243207302571
- Homans, G. C. (1958). Social behavior as exchange. *American Journal of Sociology, 63*, 597-606.
- Hunnicut, G. (2009). Varieties of patriarchy and violence against women: Resurrecting “patriarchy” as a theoretical tool. *Violence Against Women, 15*, 553–573. doi: 10.1177/1077801208331246
- Huysamen, M. & Boonzaier, F. (2015). Men’s constructions of masculinity and male sexuality through talk of buying sex. *Culture, Health & Sexuality, 17*, 541-554. doi: 10.1080/13691058.2014.963679
- Menkin, J. A., Robles, T. F., Wiley, J. F., & Gonzaga, G. C. (2015). Online dating across the life span: Users’ relationship goals. *Psychology and Aging, 30*, 987-993. doi: 10.1037/a0039722
- Moghadam, V. (2004). Patriarchy in transition: Women and the changing family in the Middle East. *Journal of Comparative Family Studies, 35*, 137–162.
- Nakonezny, P. A., & Denton, W.H. (2008). Marital relationships: A social exchange theory perspective. *The American Journal of Family Therapy, 36*, 402-412. doi: 10.1080/01926180701647264
- Nationalencyklopedin. (u.å.). Jämställdhet. Hämtad: 2017-01-01, från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/jämställdhet>
- Peterson, J. L., & Hyde, J. S. (2010). A meta-analytic review of research on gender differences in sexuality, 1993-2007. *Psychological Bulletin, 136*, 21-138.
- Regan, P. C., & Dreyer, C. S. (1999). Lust? Love? Status? Young adults’ motives for engaging in casual sex. *Journal of Psychology & Human Sexuality, 11*, 1-24. doi: 10.1300/J056v11n01_01
- Rudman, L. A., & Fetterolf, J. C. (2014). Gender and sexual economics: Do women view sex as a female commodity? *Psychological Science, 7*, 1438-1447. doi: 10.1177/095679761453312

- Rudman, L. A., Fetterolf, J. C., & Sanchez, D. T. (2013). What motivates the sexual double standard? More support for male versus female control theory. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *39*, 121-134. doi: 10.1177/0146167212472375
- Schmitt, D.P., & Buss, D.M. (2001). Human mate poaching: Tactics and temptations for infiltrating existing mateships. *Journal of Personality and Social Psychology*, *80*, 894-917. doi: 10.1037//0022-3514.80.6.894
- Statistiska centralbyrån. (2016). På tal om kvinnor och män. Hämtad: 2016-12-30, från http://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/LE0201_2015B16_BR_X10BR1601.pdf
- Sugarman, D. B., & Frankel, S. L. (1996). Patriarchal ideology and wife-assault: A meta-analytic review. *Journal of Family Violence*, *11*, 13-40. doi: 10.1007/BF02333338
- Vetenskapsrådet (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Yoon, E., Adams, K., Hogge, I., Bruner, J., Surya, S., & Bryant, F. B. (2015). Development and validation of the Patriarchal Beliefs Scale. *Journal of Counseling Psychology*, *62*, 264-279. doi: 10.1037/cou0000056